راهنمای تک‌موضوعی · از کتاب «کووید طولانی و برگشت به حرکت»

مدیریت انرژی

بدتر شدن بعد از فعالیت، مسیر ب، سه پ و داستان مریم خانم

دکتر مکس زینلی · فیزیوتراپیست

MAXACADEMY

با دکتر مکس همراه باش

ویدیوی تمرین‌ها، تحقیقات تازه و پاسخ سؤال‌هات رو در کانال‌های دکتر مکس دنبال کن. برای باز شدن هر کانال، روی آدرسش بزن:

کانال	آدرس
اینستاگرام	instagram.com/dr.max.zeinali
کانال پخش اینستاگرام	عضویت در کانال
یوتیوب	youtube.com/@dr.max.zeinali
تلگرام	t.me/drmaxzeinalibook
کانال واتساپ	عضویت در کانال
وبسایت و تست‌های آنلاین	drmaxacademy.com

پیش از شروع بخوان

این کتاب آموزشیه و جایگزین **پزشک** و **فیزیوتراپیست** تو نیست. علائم کووید طولانی باید اول توسط پزشک بررسی بشن تا علت‌های دیگه (قلب، ریه، لخته، تیروئید، کم‌خونی) رد بشن. اگه **بدتر شدن بعد از فعالیت** داری (فصل ۲)، **ورزش تدریجی با برنامه‌ی ثابت** انجام نده. **همون روز به پزشک**: **تنگی نفس** تازه یا بدتر شونده؛ **تپش قلب** طولانی یا نامنظم؛ **تب** یا **کاهش وزن** بی‌دلیل؛ **غش** نزدیک یا سرگیجه‌ی شدید در ایستادن. **فوراً ۱۱۵**: **درد یا فشار قفسه‌ی سینه**؛ **تنگی نفس شدید** یا ناگهانی؛ **ورم و درد یک ساق** همراه با تنگی نفس؛ **غش**؛ علائم **سکته‌ی مغزی**. اگه **غم شدید، بی‌امیدی** یا **فکر آسیب به خودت** داری، همین امروز با **صدای مشاور بهزیستی ۱۴۸۰** یا پزشک تماس بگیر؛ در خطر فوری، **۱۱۵**.

© دکتر مکس زینلی · MAXACADEMY · همه‌ی حقوق محفوظ است. هرگونه کپی، انتشار یا فروش این کتاب بدون اجازه‌ی کتبی ممنوعه.

تصاویر افراد این کتاب با کمک هوش مصنوعی ساخته شده و از نظر درستی حرکت، توسط فیزیوتراپیست بازبینی شده‌اند.

فهرست

بخش ۱: کووید طولانی **۸**

۱. کووید طولانی چیه؟ ۹

۲. بدتر شدن بعد از فعالیت ۹

۳. علائم خطر ۱۰

۴. باورهای غلط ۱۲

بخش ۲: شواهد **۱۴**

۵. بیانیه‌ی World Physiotherapy ۱۵

۶. عضله بعد از فعالیت ۱۵

بخش ۳: تمرین **۱۷**

۷. مسیر ب: حرکت ملایم ۱۸

۸. قانون علائم و زمان اثر ۱۹

بخش ۴: زندگی روزمره **۲۱**

۹. مدیریت انرژی ۲۲

بخش ۵: برنامه‌ی ۱۲ هفته‌ای **۲۳**

۱۰. چطور تمرین کنم: مقدار، شدت و پیشرفت ۲۴

۱۱. روزهای سقوط ۲۶

بخش ۶: کتابخونه‌ی تمرین‌ها ۲۸

بخش ۷: خانواده، زندگی و داستان‌ها ۳۵

۱۲. داستان مریم خانم: روز خوب، سه روز بد ۳۶

کتاب کامل و ارتقا ۳۶

منابع علمی ۳۸

پیش‌گفتار

این راهنما برای **مدیریت انرژیه**.

در این راهنما

- کووید طولانی چیه؟
- بدتر شدن بعد از فعالیت
- علائم خطر
- باورهای غلط
- بیانیه‌ی World Physiotherapy
- عضله بعد از فعالیت
- مسیر ب: حرکت ملایم
- قانون علائم و زمان اثر
- مدیریت انرژی
- چطور تمرین کنم: مقدار، شدت و پیشرفت
- روزهای سقوط
- داستان مریم خانم: روز خوب، سه روز بد
- ۶ تمرین مصور، هر کدوم در یک صفحه

نکته‌ی دکتر مکس

این راهنما بخشی از کتاب کامل **«کووید طولانی و برگشت به حرکت»** است. کتاب کامل ۴۰ فصل داره و همه‌ی مشکلات، جراحی‌ها، برنامه‌ها و زندگی روزمره رو پوشش می‌ده. هر جا در این راهنما نوشته شده «در کتاب کامل»، اون فصل در کتاب کامل هست.

دکتر مکس زینلی

فیزیوتراپیست

بخش ۱

کووید طولانی

کووید طولانی چیه، بدتر شدن بعد از فعالیت، خستگی و مه مغزی و تنفس، سرگیجه و تپش قلب در ایستادن، علائم خطر، و باورهای غلط.

کووید طولانی چیه؟

یعنی علائمی که **ماه‌ها** بعد از کرونا **ادامه** دارن یا **تازه** شروع می‌شن و با **بیماری دیگه‌ای** توضیح داده نمی‌شن.

علائم شایع	
خستگی شدید	
مه مغزی: فراموشی، تمرکز کم	
تنگی نفس	
تپش قلب و **سرگیجه** در ایستادن	
درد عضله و مفصل	
خواب بد	
بدتر شدن بعد از فعالیت	مهم‌ترین (فصل ۲)

نکته‌ی دکتر مکس

مرورهای علمی تخمین می‌زنن دست‌کم ۱۰٪ از افراد بعد از عفونت کرونا کووید طولانی می‌گیرن؛ این یک **برآورده**، نه عدد قطعی.

ماه‌ها بعد از کرونا هنوز خسته‌ای؟ جدی بگیر.

بدتر شدن بعد از فعالیت

به انگلیسی **PEM** یا **PESE**: بعد از فعالیت **جسمی**، **ذهنی** یا حتی **اجتماعی**، علائم **بدتر** می‌شن؛ معمولاً **۱۲ تا ۴۸ ساعت بعد**، و ممکنه **روزها یا هفته‌ها** طول بکشه.

سؤال‌های غربالگری

☐	
	بعد از فعالیت، **روز بعد** یا **پس‌فردا** از پا می‌افتی؟
	بعد از **مهمونی**، **خرید** یا **کار ذهنی** هم همین‌طوره؟
	برای برگشتن به حالت قبل، **بیشتر از ۲۴ ساعت** لازم داری؟
	«**روز خوب**» که زیاد کار کردی، چند **روز بد** پشتش اومده؟

اگه جواب حتی یکی **بله**ست، **ورزش تدریجی با برنامه‌ی ثابت** برات مناسب **نیست**. مسیر تو **مسیر به** (فصل ۱۱ و ۱۴ در کتاب کامل).

روز بعد رو ببین، نه فقط امروز رو.

فصل ۳

علائم خطر

فوراً اورژانس (۱۱۵)

☐	
	درد یا **فشار قفسه‌ی سینه**
	تنگی نفس شدید یا ناگهانی
	ورم و درد یک **ساق پا** همراه با تنگی نفس
	غش
	علائم **سکته‌ی مغزی**: کج شدن صورت، ضعف یک طرف، اختلال گفتار

همون روز به پزشک

☐	
	تنگی نفس تازه یا بدتر شونده
	تپش قلب طولانی یا نامنظم
	تب یا **کاهش وزن** بی‌دلیل
	غم شدید و **بی‌امیدی**

درد سینه یا نفس‌تنگی ناگهانی: ۱۱۵.

فصل ۴

باورهای غلط

باور	واقعیت
«کووید طولانی **تلقینیه**»	علائم **واقعی** هستن و پژوهش‌ها تغییرات **بدنی** نشون دادن (فصل ۹ و ۱۰ در کتاب کامل)
«هر چی بیشتر **ورزش** کنی، زودتر خوب می‌شی»	با بدتر شدن بعد از فعالیت، **فشار** آوردن ممکنه **بدترت** کنه (فصل ۵)
«**استراحت مطلق** بهترین راهه»	بی‌حرکتی کامل **عضله** و **قلب** رو ضعیف می‌کنه؛ حرکت **در حد علائم**
«یه **روز خوب** یعنی خوب شدم»	روز خوب رو **خرج** نکن؛ **ذخیره** کن (فصل ۹)
«**قرص ویتامین** زیاد درمانشه»	شواهد قطعی **نیست**؛ با پزشک

تنفس شکمی ← ص ۲۹ · پمپ مچ پا ← ص ۳۰

نه فشار، نه بی‌حرکتی؛ حرکت در حد علائم.

بخش ۲

شواهد

کارآزمایی REGAIN، بیانیه‌ی World Physiotherapy، پژوهش عضله بعد از فعالیت، و مرور علمی کووید طولانی.

بیانیه‌ی World Physiotherapy

فدراسیون جهانی فیزیوتراپی (۲۰۲۱) برای توان‌بخشی ایمن در کووید طولانی:

	توصیه
	قبل از هر ورزشی، بدتر شدن بعد از فعالیت رو **غربالگری** کن
	علائم رو **حین** و **روزهای بعد** از فعالیت زیر نظر بگیر
	ورزش تدریجی یا برنامه‌ی **ثابت** برای کسانی که این علامت رو دارن **نه**
	مدیریت انرژی (پیسینگ): تعادل فعالیت و استراحت
	فعالیت **بر اساس علائم**، نه بر اساس برنامه‌ی از پیش تعیین‌شده

نکته‌ی دکتر مکس

در نظرسنجی‌ای که این بیانیه نقل می‌کنه (**۳۷۶۲** نفر از **۵۶** کشور)، **۷۲٪** بدتر شدن بعد از فعالیت داشتن. این بیانیه **نظر اجماع** متخصص‌هاست و شواهدش هنوز **محدوده**.

اول غربالگری، بعد حرکت.

فصل ۶

عضله بعد از فعالیت

پژوهش	یافته
Appelman و همکاران (Nature Communications، ۲۰۲۴): مقایسه‌ی افراد با کووید طولانی و افراد سالم، قبل و بعد از یک **تست ورزش**	در کووید طولانی **ظرفیت ورزش** کمتر بود
	بعد از تست، **آسیب عضله** و اختلال **انرژی** عضله **بیشتر** شد

نکته‌ی دکتر مکس

این یک مطالعه‌ی **کوچیک** و **مشاهده‌ایه**، نه کارآزمایی درمانی؛ ولی توضیح می‌ده چرا **فشار آوردن** برای بعضی‌ها **ضرر** داره.

بدن واقعاً بعد از فشار بدتر می‌شه؛ تلقین نیست.

بخش ۳

تمرین

انتخاب مسیر، مسیر الف (هوازی آهسته)، قدرت، مسیر ب (حرکت ملایم)، تنفس، تعادل و کشش، و قانون علائم.

مسیر ب: حرکت ملایم

برای روزهای **کم‌انرژی** و برای کسانی که بدتر شدن بعد از فعالیت دارن. **درازکش** یا **نشسته**، چند دقیقه، با **استراحت**.

تمرین	مقدار
پمپ مچ پا	۱۰ بار
تنفس آروم	۲ دقیقه
رژه نشسته	۱ دقیقه
چرخش شونه‌ها	۵ بار
حرکت مچ و آرنج	۵ بار
فشار دادن توپ	۵ بار

پمپ مچ پا ← ص ۳۰ · تنفس شکمی ← ص ۲۹ · رژه در حالت نشسته ← ص ۳۱ · چرخوندن شونه‌ها ← ص ۳۲ · حرکت آرنج، مچ و انگشت‌ها ← ص ۳۴ · فشردن حوله یا توپ (قدرت دست) ← ص ۳۳

نکته‌ی دکتر مکس

هدف مسیر ب **قوی‌تر شدن سریع** نیست؛ هدف اینه که **سفتی** و **ضعف** بی‌حرکتی نیاد و حالت **ثابت** بمونه.

کم، منظم، بدون فشار.

قانون علائم و زمان اثر

بایست، استراحت کن، تنظیم کن

حین فعالیت: خستگی، سرگیجه، تپش، مه مغزی	**بایست** و **استراحت** کن
۱۲ تا ۴۸ ساعت بعد بدتر شدی	دفعه‌ی بعد **نصف** کن
دو بار پشت سر هم بدتر شدی	برگرد **مسیر ب**
درد سینه یا **تنگی نفس شدید**	**قطع**؛ ۱۱۵

زمان اثر

زمان	معمولاً
هفته‌ها	شناختن **محدوده‌ی انرژی** خودت
ماه‌ها	کم شدن **روزهای سقوط**
	بهبود برای خیلی‌ها **آهسته** و **پرنوسانه**

روز بعد، قاضی امروزه.

بخش ۴

زندگی روزمره

مدیریت انرژی، مه مغزی، خواب، ایستادن و گرما، غذا و آب، و برگشت به کار.

فصل ۹

مدیریت انرژی

سه پ: اولویت، برنامه‌ریزی، پیسینگ (تقسیم کار).

☐	
	کارهای روز رو **اولویت‌بندی** کن؛ چی **واقعاً** لازمه؟
	کار بزرگ رو **چند تکه** کن
	قبل از خسته شدن استراحت کن، نه بعدش
	نشسته کار کن: آشپزی، اتو، لباس پوشیدن
	روز خوب رو **خرج** نکن
	فعالیت ذهنی و **اجتماعی** هم انرژی می‌بره

نکته‌ی دکتر مکس

بعضی‌ها با **ساعت** یا **مچ‌بند** ضربان قلب، حد فعالیتشون رو پیدا می‌کنن؛ با فیزیوتراپیست تنظیم کن.

قبل از خستگی استراحت کن.

بخش ۵

برنامه‌ی ۱۲ هفته‌ای

دوز تمرین، فاز ۱ (غربالگری و پایه)، فاز ۲ (کمی بیشتر)، فاز ۳ (قدرت)، فاز ۴ (همیشگی)، برنامه‌ی ۱۰ دقیقه‌ای، نگه‌داری، و روزهای سقوط.

چطور تمرین کنم: مقدار، شدت و پیشرفت

تمرین مثل دارو، **دوز** داره. دوز کم اثری نداره و دوز بیش از حد درد رو شعله‌ور می‌کنه.

اصطلاحات

اصطلاح	یعنی
تکرار	هر بار انجام کامل حرکت
ست	یک دسته تکرار پشت‌سرهم
۳ × ۱۰	۳ ست، هر ست ۱۰ تکرار
استراحت بین ست‌ها	معمولاً ۱ تا ۲ دقیقه
ایزومتریک	نگه داشتن انقباض بدون حرکت

چقدر سنگین؟ قانون «۲ تا ۳ تکرار در ذخیره»

در پایان هر ست، باید حس کنی که فقط ۲ تا ۳ تکرار دیگه با فرم درست می‌تونستی انجام بدی. با مقیاس سختی ۰ تا ۱۰، هدف تمرین‌های قدرتی **۶ تا ۸ از ۱۰** است.

اگه در پایان ست...	یعنی
می‌تونستی ۵ تکرار یا بیشتر دیگه بزنی	خیلی سبکه؛ سخت‌ترش کن
۲ تا ۳ تکرار دیگه می‌تونستی	**درسته**
فرمت به هم ریخت یا نتونستی تموم کنی	خیلی سنگینه؛ سبک‌ترش کن

چند بار در هفته؟

نوع تمرین	دفعات
تمرین قدرتی	**۲ تا ۳ روز در هفته**، با یک روز استراحت بین جلسه‌ها
تحرک و کشش	روزانه
تعادل	۳ روز در هفته یا بیشتر
هوازی (پیاده‌روی، دوچرخه، شنا)	بیشتر روزهای هفته؛ هدف ۱۵۰ دقیقه در هفته

چطور پیشرفت کنم؟

وقتی تمرینی رو **دو جلسه‌ی پشت‌سرهم** با درد سبز و با «۴ تکرار در ذخیره» یا بیشتر انجام دادی، وقت پیشرفته. **فقط یک چیز** رو در هر بار تغییر بده:

1. تکرار بیشتر
2. ست بیشتر

3. مقاومت بیشتر (وزنه، کش محکم‌تر)

4. دامنه‌ی بیشتر

5. سرعت آهسته‌تر در مرحله‌ی برگشت

6. تک‌پا یا تک‌دست

7. پایداری کمتر

ساختار هر جلسه

بخش	زمان	کار
گرم کردن	۵ تا ۱۰ دقیقه	راه رفتن در خونه، دوچرخه‌ی ثابت، حرکت‌های تحرکی
تمرین‌های اصلی	۲۰ تا ۳۰ دقیقه	طبق برنامه
تعادل	۵ دقیقه	طبق برنامه
سرد کردن	۵ دقیقه	کشش و تنفس

نکته‌ی دکتر مکس

بهترین زمان تمرین، زمانیه که **واقعاً انجامش می‌دی**. یک زمان ثابت انتخاب کن و مثل قرار دکتر بهش پایبند باش.

فصل ۱۱

روزهای سقوط

وضعیت	چی کار کنم
سقوط بعد از فعالیت زیاد	**استراحت**؛ فقط تنفس و پمپ مچ پا؛ برگشت **آهسته**
عفونت تازه	استراحت؛ پزشک
مه مغزی شدید	کار ذهنی کمتر
سرگیجه	درازکش؛ آب طبق پزشک

تنفس شکمی ← ص ۲۹ · پمپ مچ پا ← ص ۳۰

سقوط تقصیر تو نیست؛ نشونه‌ی محدوده‌ست.

بخش ۶

کتابخونه‌ی تمرین‌ها

هر تمرین این کتاب در این بخش یک صفحه‌ی کامل داره: عکس، وضعیت شروع، مراحل اجرا، عضله‌ی هدف، مقدار، راه ساده‌تر و سخت‌تر، اشتباه‌های رایج و نکته‌های ایمنی.

قانون تمرین: قبل از شروع، بدتر شدن بعد از فعالیت رو بسنج (فصل ۲). شدت سبک، با «تست صحبت». حین فعالیت با خستگی، سرگیجه یا تپش قلب بایست و استراحت کن. اگه ۱۲ تا ۴۸ ساعت بعد بدتر شدی، دفعه‌ی بعد نصف کن. با درد سینه یا تنگی نفس شدید، قطع کن و ۱۱۵.

تمرین ۱ | سطح ۱ · آسان | شروع و تنفس

تنفس شکمی

شروع

به پشت دراز بکش، زانوها خم، یک دست روی سینه و یک دست روی شکم.

اجرا

1. شونه‌ها شل؛ صاف بشین.
2. از بینی حدود ۲ ثانیه دم.
3. با لب‌های غنچه‌شده حدود ۴ ثانیه آهسته بازدم.
4. زور نزن؛ فقط آهسته.

عضله‌ی هدف	دیافراگم
چرا این تمرین؟	تنفس آروم شکمی از بینی با بازدم طولانی؛ برای تنفس تند و سطحی، آروم شدن و روزهای خستگی.
کجا باید حس کنی	بالا و پایین رفتن شکم.
مقدار	۵ دقیقه، ۱ تا ۳ بار در روز.
ساده‌ترش کن	نشسته.

اشتباه‌های رایج: نفس‌های سریع و سطحی؛ بالا بردن شونه‌ها.

تمرین ۲ | سطح ۰۱ آسان | شروع و تنفس

پمپ مچ پا

شروع

به پشت دراز بکش یا بشین، پاها صاف و پاشنه‌ها روی تخت.

اجرا

1. پنجه‌ی پا رو تا جایی که می‌تونی به سمت خودت بکش.
2. بعد پنجه رو مثل پدال گاز به سمت پایین فشار بده.
3. حرکت رو آهسته و در تمام دامنه انجام بده.

عضله‌ی هدف	عضلات ساق و جلوی ساق
چرا این تمرین؟	کمک به برگشت خون از پا؛ قبل از بلند شدن، در روزهای سرگیجه و روزهای استراحت.
کجا باید حس کنی	پشت و جلوی ساق، گاهی کمی در پشت زانو.
مقدار	۲۰ تا ۳۰ بار، هر ساعت بیداری (بعد از عمل)؛ در بقیه‌ی موارد ۲ تا ۳ بار در روز.
ساده‌ترش کن	دامنه‌ی کوتاه‌تر یا یک پا در هر بار.
سخت‌ترش کن	در حالت نشسته با کش دور پنجه (فقط برای فشار به پایین).

اشتباه‌های رایج: حرکت سریع و ضربه‌ای؛ نگه داشتن نفس.

تمرین ۳ | سطح ۰۱ آسان | شروع و تنفس

رژه در حالت نشسته

شروع

روی صندلی بشین، پشت صاف.

اجرا

1. یک زانو رو ۱۰ تا ۱۵ سانتی‌متر بالا بیار.
2. ۲ ثانیه نگه دار و پایین بیار.
3. پاها رو عوض کن.

عضله‌ی هدف	خم‌کننده‌های ران
چرا این تمرین؟	شروع حرکت برای کسی که ایستادن طولانی براش سخته؛ گردش خون و فعال کردن پاها.
کجا باید حس کنی	جلوی لگن و ران.
مقدار	۱۰ تا ۱۵ تکرار هر پا × ۲ ست.
سخت‌ترش کن	وزنه‌ی مچ یا انجام در حالت ایستاده با گرفتن صندلی.

اشتباه‌های رایج: عقب رفتن تنه.

تمرین ۴ | سطح ۰۱ آسان | شروع و تنفس

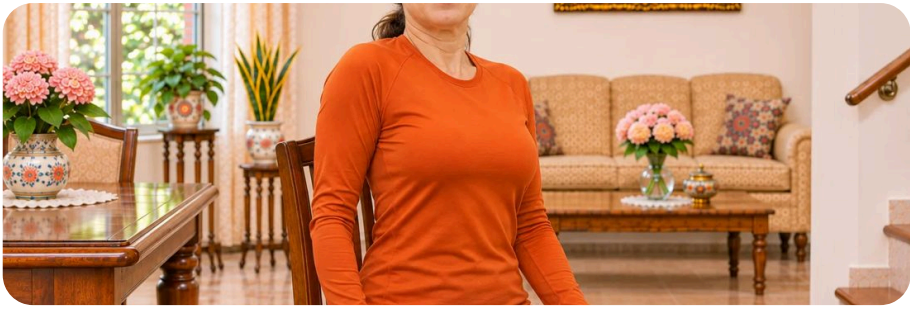

چرخوندن شونه‌ها

شروع

صاف بشین یا بایست.

اجرا

1. شونه‌ها رو بالا، عقب و پایین بچرخون.
2. حرکت آهسته و دایره‌ای.
3. ۱۰ بار.

عضله‌ی هدف	عضلات شونه و گردن
چرا این تمرین؟	شل کردن عضلات بالای شونه؛ مناسب برای وقفه‌های کاری.
مقدار	۱۰ تکرار، چند بار در روز.

اشتباه‌های رایج: حرکت سریع.

تمرین ۵ | سطح ۱ · آسان | شروع و تنفس

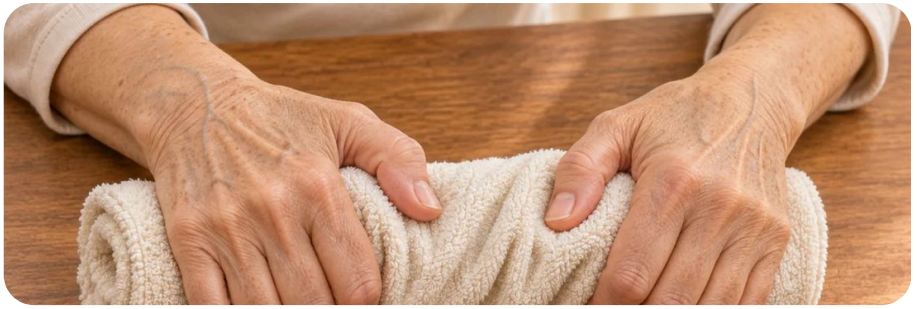

فشردن حوله یا توپ (قدرت دست)

شروع

پشت میز بشین، ساعد روی میز. یک حوله‌ی لوله‌شده یا توپ نرم رو در دست بگیر.

اجرا

1. حوله یا توپ رو تا جایی که می‌تونی محکم فشار بده.
2. ۳ تا ۵ ثانیه نگه دار.
3. کاملاً شل کن و تکرار کن.

عضله‌ی هدف	عضلات ساعد و دست
چرا این تمرین؟	قدرت گرفتن دست برای باز کردن در شیشه، حمل خرید و گرفتن نرده مهمه؛ و یکی از نشونه‌های سلامت کلی عضلات بدنه.
کجا باید حس کنی	ساعد و کف دست.
مقدار	۲ تا ۳ ست × ۱۰ تکرار هر دست، روزانه.
ساده‌ترش کن	فشار کمتر، زمان کوتاه‌تر.
سخت‌ترش کن	توپ سفت‌تر یا فنر دستی.

اشتباه‌های رایج: حبس نفس؛ بالا انداختن شونه.

احتیاط: در آرتروز شدید انگشت‌ها یا بعد از شکستگی مچ، فشار ملایم و با نظر درمانگر.

تمرین ۶ | سطح ۱ · آسان | شروع و تنفس

حرکت آرنج، مچ و انگشت‌ها

شروع

صاف روی صندلی بشین، بازوها کنار بدن.

اجرا

1. آرنج رو آهسته خم و صاف کن (با کمک دست دیگه اگه لازمه).
2. مچ رو بالا و پایین ببر و بچرخون.
3. مشت کن و باز کن؛ یک توپ نرم رو فشار بده.

عضله‌ی هدف	دست و ساعد
چرا این تمرین؟	حرکت آرنج، مچ و انگشت‌ها؛ برای روزهای اول و روزهای خستگی.
مقدار	۱۰ تکرار هر حرکت، ۳ تا ۴ بار در روز.

اشتباه‌های رایج: حرکت سریع؛ قوز کردن.

بخش ۷

خانواده، زندگی و داستان‌ها

خانواده، کار، خونه، و داستان آقای نادری، مریم خانم و آقای جعفری.

داستان مریم خانم: روز خوب، سه روز بد

مریم خانم **۵۴ ساله**؛ **یک سال** بعد از کرونا خستگی داشت. هر وقت حالش خوب بود، **خونه‌تکونی** یا **مهمونی** می‌کرد و بعدش **سه روز** از تخت بلند نمی‌شد.

زمان	چی شد
فیزیوتراپیست	غربالگری: بدتر شدن بعد از فعالیت **داشت**؛ مسیر **ب**
ماه ۱	دفترچه؛ کارها **تکه‌تکه**؛ استراحت **قبل** از خستگی
ماه ۴	روزهای سقوط از **هفته‌ای ۲ بار** به **ماهی ۱ بار**

«یاد گرفتم روز خوب رو خرج نکنم.»

کتاب کامل و ارتقا

این راهنما فقط **یک مسیر** از کتاب کامل **«کووید طولانی و برگشت به حرکت»** رو پوشش می‌ده. اما بیشتر افراد بعد از ۵۰ سالگی **بیش از یک مشکل** دارن، و خیلی وقت‌ها مسیر درمان به جراحی، زندگی روزمره یا نگهداری طولانی‌مدت هم می‌رسه.

کتاب کامل چی داره؟

بخش	عنوان	فصل
۱	کووید طولانی	۶
۲	شواهد	۴
۳	تمرین	۷
۴	زندگی روزمره	۶
۵	برنامه‌ی ۱۲ هفته‌ای	۸
۶	کتابخونه‌ی تمرین‌ها	همه‌ی ۷۶ تمرین
۷	خانواده، زندگی و داستان‌ها	۶
۸	پرسش‌ها، جدول‌ها و واژه‌نامه	۳

ارتقا با پرداخت مابه‌التفاوت

اگه این راهنما رو خریدی، تا **۳۰ روز** می‌تونی فقط با پرداخت **تفاوت قیمت**، کتاب کامل رو بگیری. کافیه رسید خرید این راهنما رو در دایرکت اینستاگرام dr.max.zeinali@ بفرستی.

منابع علمی

1. McGregor G, Sandhu H, Bruce J, et al. Clinical effectiveness of an online supervised group physical and mental health rehabilitation programme for adults with post-covid-19 condition (REGAIN study): multicentre randomised controlled trial. BMJ. 2024;384:e076506. doi:10.1136/bmj-2023-076506
2. World Physiotherapy. Safe rehabilitation approaches for people living with Long COVID: physical activity and exercise. World Physiotherapy Response to COVID-19 Briefing Paper 9. London: World Physiotherapy; 2021. ISBN 978-1-914952-00-5
3. Appelman B, Charlton BT, Goulding RP, et al. Muscle abnormalities worsen after post-exertional malaise in long COVID. Nat Commun. 2024;15:17. doi:10.1038/s41467-023-44432-3
4. Davis HE, McCorkell L, Vogel JM, Topol EJ. Long COVID: major findings, mechanisms and recommendations. Nat Rev Microbiol. 2023;21(3):133-146. doi:10.1038/s41579-022-00846-2

مدیریت انرژی

راهنمای تک‌موضوعی دکتر مکس:

- پیسینگ
- مسیر ب
- قانون علائم
- روزهای سقوط
- داستان

بر پایه‌ی پژوهش‌ها و رهنمودهای بالینی معتبر. بخشی از کتابخانه‌ی دکتر مکس.